

Sala HAL presenta un concert a càrrec del Departament d'Electroacústica i d'Informàtica Musicals SONUS, del Conservatori Nacional Superior de Música de Lió.

16 de març de 1995

CONCERT SONUS

AUDIOVISUAL

I NOU MIL·LENNI

MÚSIQUES INTERACTIVES PROGRAMA

Des de fa alguns anys, uns dispositius fiables, i relativament poc cars, permeten a uns ordinadors de captar de manera prou fidel els gestos musicals dels instrumentistes. Ben pensat, es tracta de la segona innovació tecnològica fonamental del segle vint en l'àmbit musical després del seu germà gran, i de vegades rival, l'enregistrament sonor. Aquests dispositius permeten als músics, des de l'escenari, en el mateix lloc i en el mateix moment del concert, de dirigir la part electroacústica d'una obra durant la seva interpretació seguint el fil de l'obra mateixa. A través d'aquest mitjà, l'electroacústica pot, no només ser realitzada sincrònicament, sinó que també es pot desenvolupar tenint en compte unes variables fugisseres que caracteritzen la unitat efímera d'una interpretació, i apropar-se eventualment a una veritable interacció... potser a una intel·ligència musical.

La part essencial de l'activitat pedagògica i creadora de SONUS s'orienta, doncs, cap a la música mixta, o interactiva, és a dir, cap al creuament de la composició instrumental i vocal amb l'electroacústica i la informàtica musicals. Actualment, em sembla absolutament necessari formar creadors capaços d'abordar directament el producte d'aquests àmbits tan immensos. Perquè això sigui possible, és necessari un coneixement en profunditat de les tècniques i una certa autonomia tecnològica, per tal de no privar el compositor d'una part important d'aquests nous mitjans i de les seves possibilitats per a la creació.

La funció essencial de SONUS, el Departament d'Electroacústica i d'Informàtica Musicals del Conservatori Nacional Superior de Música de Lió, és pedagògica. Aquesta missió implica generalment un treball discret i pacient. L'equip de professors i enginyers, així com el material posat a disposició dels estudiants, crea les condicions necessàries per a aquest objectiu. Però també és vital que els estudiants de composició puguin confrontar-se materialment a la realitat de la creació musical contemporània. En el marc dels seus estudis, han de concebre un cert nombre d'obres des de la seva realització musical i tècnica fins a la seva execució en un concert públic.

Són aquestes obres, produïdes per estudiants que ja han obtingut el diploma de SONUS, després de quatre anys d'estudis, les que tenim el plaer d'interpretar a Barcelona. Em satisfà poder mostrar a un públic diferent alguns exemples del resultat concret de la nostra feina: la de quatre joves compositors, sobretot, però també, d'alguna manera, la de tot l'equip del Departament.

Espero que aquest concert contribuirà a consolidar els nostres lligams amb la fundació Phonos, a la qual agraeixo la seva invitació. Desitjo també, en una ocasió com aquesta, poc habitual en el context d'un conservatori, inaugurar un futur en què les produccions de SONUS arribin a diferents públics, i que aquests públics ens escoltin.

Denis Lorrain

ANDRÉ SERRE "Rivages"

(Sonus, 1992. 16 min.)

Violoncel: Valérie Dulac
Percussió: Henri-Charles Caget
Mezzo-soprano: Hélène Robin

ADRIAN RUSSOVICH "Dream-Land"

(Sonus, 1993. 17 min.)

Flauta: Emma-Karin Maurin
Contrabaix: Sylvain Rastoul
Percussions: Nathalie Rea i Henri-Charles Caget
Mezzo-soprano: Caroline Magalhaes
Director: Eduardo Lopes

OLIVIER BEAUFILS "Glissez, mortels, n'appuyez pas (pas de cinq)"

(Sonus, 1994. 15 min.)

Clarinet: Jean-Cristophe Murer
Piano MIDI: Ludovic Frochot
Violoncel: Valérie Dulac

DANIEL A. D'ADAMO "Altazor, chroniques d'un voyage en parachute"

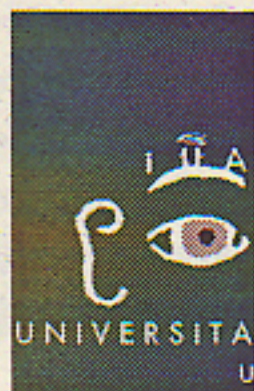
(Sonus, 1992. 20 min.)

Piano MIDI: Pascale Berthelot
Percussió i vibràfon MIDI: Gisèle David i Nathalie Rea

(Totes les peces utilitzen un dispositiu electroacústic en temps real basat en l'estació NeXT/IRCAM)

Lloc i hora: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (Montalegre, 5) a les 20.15. Preu de l'entrada: 300 ptes. (membres UPF: entrada gratuïta)

Organitzat per:

INSTITUT UNIVERSITARI DE L'AUDIOVISUAL
UNIVERSITAT POMPEU FABRA

En col·laboració amb:

PHONOS FUNDACIO PRIVADA

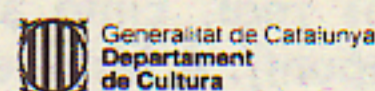
Amb el suport de:

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

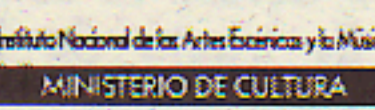
SiliconGraphics
Computer Systems

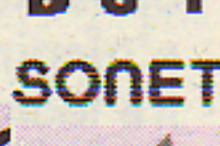
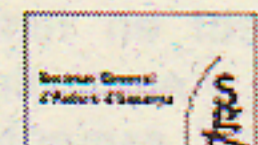
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de Barcelona
Àrea de Cultura

Instituto Nacional de las Artes Escénicas y la Música
MINISTERIO DE CULTURA

DENIS LORRAIN

Va néixer l'any 1948. És ciutadà canadenc i ciutadà francès. Després de seguir estudis en les facultats de música de les Universitats de Mont-real i McGill, va obtenir un doctorat de la Universitat de París I. De 1973 a 1979, va treballar a Utrecht, a Marsella i a París. Nomenat professor adjunt de la Universitat de Mont-real l'any 1980, va impartir classes d'informàtica musical i de composició. Va deixar aquesta funció l'any 1982 per integrar-se a l'equip del departament de pedagogia i producció de l'IRCAM, a París, on va treballar com a realitzador musical. Des de 1988 és conseller tècnic de l'IRCAM, i professor i codirector del Departament d'Electroacústica i d'Informàtica Musicals SONUS, del Conservatori Nacional Superior de Música de Lió.

ANDRÉ SERRE

Nascut l'any 1965. Diplomata superior en Composició a SONUS, en la classe de Philippe Manoury i Denis Lorrain. Clarinetista i llicenciat en Musicologia per la Universitat de Lió 2. Ha realitzat estudis d'anàlisi, d'escriptura i d'estètica musical al Conservatori Nacional de la Regió de Lió, i ha assistit a cursos i seminaris impartits per Gilbert Amy, Ivo Malec, Helmut Lachenmann, Tristan Murail, Emmanuel Nunes, Antoine Duhamel i Bernard Fort. És cofundador d'Oreille sur Cour, associació de compositors per a la difusió de la música actual. Interessat a relacionar i confrontar la música amb altres formes d'expressió, ha escrit obres de música de cambra: "Mémoires d'Ange" (1994), "Jeux d'Oiseaux", "Voix de Femmes", "Thanka" (1993), "Rivages" (1992), "Ouverture" (1990)... i música per a pel·lícules: "Histoires de Fous", "Solo 7" (1992), "Violante" (1991)... i per al teatre: "Traisons" de Harold Pinter (1994).

En el seu origen "Rivages" va ser concebuda a partir de dues oposicions: presència/absència i introspecció/extraversió. Una de les funcions de la música és ressaltar els eixos conductors del text. Per aconseguir-ho, les nocions d'espai i temps suggerides en el poema es tradueixen en la tècnica de composició escollida (estructures basades en esquemes tradicionals, o una escriptura lligada directament a la noció de timbre) i en el tipus de tractament electroacústic utilitzat (tractament en temps real, cinta simultània o en contrapunt). A les dues oposicions esmentades més amunt, n'afegiria una tercera: l'oposició entre teatre musical i música teatralitzada, idea molt present durant la composició de l'obra. Es tracta de la

història d'una dona, Anna, que després d'un accident recupera a poc a poc la consciència i reconstrueix el seu propi personatge fins a la seva negació. El text, d'Hélène Codjo, es va escriure especialment per a aquesta obra. "Rivages" està dedicada a Christel Boiron, Pierre Morlet i Julien Bourgeois, intèrprets que la van estrenar.

OLIVIER BEAUFILS

Nascut l'any 1968. Diplomata superior en Composició a SONUS en la classe de Philippe Manoury i Denis Lorrain.

"Glissez, mortels, n'appuyez pas (pas de cinq)" va ser escrita l'any 1994, concebuda com una coreografia. Les triples cordes més fàcils i les més normals són les que contenen quintes o sextes.

ADRIAN RUSSOVICH

Nascut a Buenos Aires l'any 1956, va estudiar composició instrumental amb Gerardo Gandini i composició electroacústica amb Francisco Kröpfl. És diplomata en altres estudis musicals per l'UCA (Universitat Catòlica de Buenos Aires) i el CNSM de Lió. Els seus interessos actuals són la composició algorítmica i el drama musical.

Els tres poemes d'Edgar Allan Poe que serveixen de base a "Dream-Land" són "Dream-Land" (primera estrofa), "A Dream in a Dream" i "Alone". Una música basada en un cicle de poemes per a veu femenina i grup de cambra s'inscriu naturalment dins un gènere, el punt de partida del qual és "Pierrot Lunaire", i entre les realitzacions més significatives del qual es poden esmentar "Le Marteau sans Maître" i "A Mirror on which to Dwell". Un tret característic d'aquest gènere és la diferenciació de cada poema o secció de l'obra per a una instrumentació diferent. L'autor ha intentat respectar aquesta tradició tenint en compte la diferència important que constitueix la introducció de l'electroacústica. La instrumentació es podria considerar com una orquestra reduïda a la seva mínima expressió (vent, corda i percussió). L'obra es compon de cinc seccions que s'encadenen sense solució de continuïtat, a través de les quals s'ha intentat crear una transició contínua del principi a la fi. Aquestes cinc seccions estan construïdes sobre esquemes harmònics i rítmics que reapareixen cíclicament, modificats d'una manera o d'una altra en cada aparició. Aquesta organització cíclica intenta expressar el caràcter obsessiu dels poemes de Poe, que no són, finalment, res més que el punt de partida de l'obra.

DANIEL AUGUSTO D'ADAMO

Nascut a Buenos Aires, l'any 1966. Diplomata superior en Composició a SONUS, en la classe de Philippe Manoury i Denis Lorrain. Ha assistit a cursos i seminaris de composició impartits per Luigi Nono, Emmanuel Nunes, Ivo Malec, Gilbert Amy, Pierre Henry, i Johnatan Harvey, entre d'altres; i d'informàtica musical, de Miller Puckette, Cort Lippe, Zack Settel i Camilo Rueda. Entre 1984 i 1988 va cursar estudis de Filosofia i Arts a la Universitat de Buenos Aires. L'any 1989 va col·laborar en la creació del Centre d'Investigació Musical (CIM) de la Universitat de Buenos Aires. També va ser membre de l'Agrupació de Joves Compositors Otras Musicas, des d'on va organitzar diversos concerts de música contemporània. Actualment és membre de l'associació de compositors Oreille sur Cour, dedicada a difondre la música contemporània a través de concerts, de la publicació de partitures i de la pedagogia musical. Interessat en la relació entre la música instrumental i l'electroacústica, Daniel Augusto D'Adamo ha escrit "Come in piu negre tenebre... invisible", per a soprano, clarinet, corn, violí, violoncel, piano i dispositiu electroacústic en temps real. Ha escrit també per a formacions instrumentals que inclouen des de l'instrument solista, "Imaginalia per a oboe", fins a l'orquestra, "Ciclos para Armar".

"Altazor, chronique d'un voyage en parachute": ...Un viatge en paracaiguda del zenit al nadir, del cel a la terra, del sentit a la desintegració del llenguatge, d'un agnosticisme profund a una relació profundament real amb l'univers: "Una tarda vaig agafar el meu paracaiguda i vaig dir, entre un estel i dues orenetes, heus aquí la mort que s'apropa com la terra al globus que cau". La música, poesia sobre la poesia, conserva poca cosa del traç huidobrià, potser alguna frase com a testimoni del viatge, però recupera la posició (física) del personatge: la concepció de la peça és netament formal. Els contemporanis han esgotat la discussió sobre la relació entre el temps cronomètric i el vivencial. La suposició d'una consciència-escolta simultània es revela fatal, ja ho era aleshores per a Heràclit. Encara menys s'ha aventurat en la concepció d'una visió-escolta que es situï "per sobre" de la peça, capaç de desplaçar la perspectiva segons la voluntat, o de suposar infinits punts de fuga possibles; d'ignorar la simultaneïtat o la consecutivitat dels esdeveniments -simples o formals- i reprendre, detenir o preveure allò que pot constituir la lògica d'una percepció. Un viatge es recorre viatjant, poc importa la realitat del paisatge.